

Opetus- ja kulttuuri- ministeriö

Jatkuvan oppimisen uudistushanke

Parlamentaarisen jatkuvan oppimisen uudistusryhmän ja tukiryhmän kokous

Kokousmuistio

Aika Keskiviikko 11.3.2020 klo 8.00–9.45

Paikka Eduskunta, Hallituksen iso huone

ASIAT

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Li Andersson avasi kokouksen ja toivotti Liike Nyt edustajan Marita Knevelin tervetulleeksi mukaan parlamentaariseen jatkuvan oppimisen uudistuksen työhön. Tämän jälkeen hän selosti lyhyesti 19.3 julkaistun OECD:n raportin “Continuous Learning in Working Life in Finland” keskeisiä sisältöjä. Todettiin, että linkki raporttiin (https://www.oecd-ilibrary.org/employment/continuous-learning-in-working-life-in-finland_2ffcfe6-en) jaetaan parlamentaarisen ryhmän jäsenille. Tämän kokouksen pääaiheena on julkisella rahoituksella toteutettu koulutus. Lisäksi jatketaan keskustelua etuusjärjestelmästä ja mikäli ehditään, käydään ensimmäinen keskustelu jatkuvan oppimisen indikaattoreista.

2 Edellisen kokouksen muistio (liite1)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3 Tulevaisuuden tarpeisiin vastaava koulutustarjonta, kehittämisen suuntia (liite 2 ja 3)

Suunnittelupäällikkö Kirsi Heinivirta alusti työikäisille tarkoitetuista koulutusmuodoista: aikuisten perusopetus ja lukiokoulutus, avoin ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutus, ylemmät ammattikorkeakouluopinnot, erikoistumiskoulutukset, korkeakoulujen täydennyskoulutukset, vapaan sivistystyön eri koulutusmuotojen koulutukset sekä työvoimakoulutus. Ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakoulutuksessa oppilaitokset päättävät itse, miten suuntaavat koulutustarjontaansa. Rahoitusjärjestelmässä voi olla ohjaavia elementtejä.

Erytisasiantuntija Saara Ikkela alusti julkisen rahoituksen kohdentumisesta 25 – 59 vuotiaille ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Yhteenvetona todettiin, että lähes puolet ammatillisen ja korkeakoulujen koulutuksen kokonaisrahoituksesta kohdentuu yli 25-vuotiaiden ammatillisiin opintoihin ja yli 25-vuotiaana aloittaneiden korkeakouluopintoihin. Eniten rahoitusta

kohdentuu opiskelijoille, jotka ovat olleet työllisinä ennen koulutuksen aloittamista ja joilla on jo korkea-asteen tutkinto. Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa on suurinta vaihtelua opiskelijoiden taustassa. Opiskelijoissa on sekä koulutusta ennen työllisenä, työttömänä että työvoiman ulkopuolella olleita, aikaisemmin ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olleita ja ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon omaavia ja pitkäaikaistyöttöminä, työntekijöinä ja toimihenkilöinä olleita sekä ulkomailta tulleita. Korkeakoulujen ylempiä tutkintoja suorittavat lähinnä työlliset, toimihenkilöt ja aikaisemmin korkea-asteen tutkinto omaavat. Työttömänä aikaisemmin olleista opiskelijoista suurimmalla osalla ei ole aikaisempaa perusasteen jälkeistä tutkintoa ja heidän koulutukseen suunnatusta rahoituksesta suurin osa on ammatillista perustutkintokoulutusta. Naisten osuus opiskelijoista on suurempi, mutta sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja koulutusprofiilissa.

Alustusten johtopäätöksissä Kirsi Heinivirta totesi, että nykyajan osaamisvaatimukset/sisällöt ovat yhä enemmän tiettyyn työtehtävään ja perustaitoihin liittyviä. Tarpeet vaihtelevat alueellisesti ja paikallisesti. Lisäksi hän totesi, että myös geneeristä osaamista tarvitaan. Vahvempi kohdentaminen ja kohtaantongelman ratkaiseminen edellyttävät toimeenpanosta vastaavien rakenteiden uudistamista.

Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen totesi, että tarvitaan systeeminen jatkuvan oppimisen uudistus. On huolehdittava siitä, että nuorilla on laadukas peruskoulutus. Aikuiset käyttävät erittäin ison osan sitä kapasiteettiä, joka pitäisi olla nuorten käytettävissä. Tämä ei välttämättä ole ollut päätöksentekijän tarkoitus. Eikö koulutuspalveluja tulisi kohdentaa, ohjata ja hyödyntää nykyistä tehokkaammin? Olisiko aika käyttää uudella tavalla Opetushallitusta ja tulisiko toimintaa ohjata yhdessä TEM:in kanssa? Opetushallituksella on jo nyt laajasti jatkuvaan oppimiseen liittyviä tehtäviä, mm. ennakointi, ulkomaisten tutkintojen tunnistaminen, opiskelijavalinta, tietovarannot, opintopolku.fi ja Koski. Jatkuvan oppimisen digitaalista ekosysteemiä ollaan kehittämässä, kaikille digitaaliset palvelut eivät kuitenkaan riitä. Yli 55-vuotiaat, maahanmuuttajat ja pitkäaikaistyöttömät eivät selviä pelkällä digiohjauksella.

Keskustelussa esitettiin mm. seuraavia näkökohtia

- Ilmainen koulutus mahdollistaa sen, että ne jotka tuntevat mahdollisuudet myös käyttävät niitä. Toisaalta on upeaa, että ollaan koulutusmyönteisiä ja halutaan opiskella.
- Kohdentamista ja johtamista tarvitaan, koordinoitu tarkastelu (tv-koulutus, omaehtoinen ja koto-koulutus) tarpeen.
- Onko painopistettä mahdollista muuttaa? Vähentääkö jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien lisääminen nuorten mahdollisuuksia? Mitä seurauksia on innokkaille opiskelijoille, jos resursseja kohdennetaan uudestaan? Nyt pärjäävälle ryhmälle pitäisi myös saada laajempi valikko, jotta he eivät koe häviävänsä.
- Työntekijöistä on huutava pula, rekrykoulutuksista työllistytään, mutta ne ihmiset, jotka osaamisen kehittämistä eniten tarvitsisivat, eivät hakeudu koulutuksiin.
- Uusi hankintatoiminta kiinnostava ajatus, siihen tulisi liittää ohjaus.
- Opetushallituksesta Osaamishallitus? Uusi tehtävä edellyttäisi riittäviä resursseja.
- Ennakointia tehdään hajallaan ja kysymykseksi jää miten sitä hyödynnetään.
- Tulisi olla rohkeutta puuttua myös vaikeisiin kysymyksiin. Voisiko toisen kk-tutkinnon suorittaminen olla maksullista?
- Sote-alalla kelpoisuusvaatimukset edellyttävät monessa tapauksessa toisen tutkinnon suorittamista, tarkastelua tulisi syventää.
- Olisi tärkeä, että ne jotka aloittavat opintonsa myös suorittavat ne loppuun. Pitäisi panostaa opiskelijavalintaan, jotta opiskelijat myös olisivat motivoituneita.

- Pitäisi voida päivittää osaamista ilman, että suoritetaan tutkintoa, kysyntälähtöisyys on saatava toimimaan. Tarvitaan lyhyitä koulutusasteista irrallisia, kohdennettuja koulutuksia, mikromoduuleja, täsmätarpeeseen.
- Osaamisen tunnistamista ja osaamisen hankkimisen organisointia työpaikalla tulisi kehittää.
- Miten edistää heikoilla taidoilla olevien mahdollisuuksia vahvistaa osaamistaan? Tarvitaan Noste-ohjelman tyyppistä ohjelmaa. Maahanmuuttajaväestön alkuvaiheen koulutusta pitäisi vahvistaa, jotta heillä olisi riittävät perustaidot selvitäkseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Ohjaus ja tuki pitäisi saada samalta taholta.

Puheenjohtaja Li Andersson totesi yhteenvetona, että ohjaus nousee keskeiseen rooliin. Miten yhteiskunnan tulisi ohjata resursseja ja minkäläisten palvelujen kautta voimme vahvistaa ohjausta. Opetushallituksen roolia tässä tulisi pohtia. Jatkuva oppiminen on työelämän ja koulutuksen liitto. Työpaikalla tapahtuvan osaamisen opinnollistaminen on tärkeää. Miten voimme paremmin tehdä osaamisen näkyväksi? Tarjonnan rooli on keskeinen, sen monipuolistaminen on tärkeää. Uudistustyön lopputulos ei saa olla se, että jatkuva oppiminen vähenee, vaan on edettävä koulutustarjonnan kehittämisen kautta. Tarvitaan tutkinnoista irrallisia moduuleja. Keskeiseksi kysymykseksi nousee mitä koulutusjärjestelmä tarjoaa ensimmäisen tutkinnon jälkeen.

4 Etuusjärjestelmät osana jatkuvan oppimisen järjestelmää, keskustelu kehittämisen suunnista (liite 4 ja 5)

Erytysiantuntija Joni Rehunen alusti etuusjärjestelmistä osana jatkuvan oppimisen järjestelmää. Keskustelu käydään seuraavassa kokouksessa.

5 Jatkuvan oppimisen tavoitteet ja mitattavat indikaattorit, lähetekeskustelu (liite 6 ja 7)

Asian käsittely siirtyy seuraavaan kokoukseen. Todettiin, että sihteeristölle voi lähettää sähköpostitse kommentteja.

6 Mahdolliset muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Li Andersson päätti kokouksen.

**JATKUVAN OPPIMISEN PARLAMENTAARISEN RYHMÄN
KOKOUS 11.3.2020, OSALLISTUJAT**

Andersson, Li
Bussman, Annika
Eloranta, Eeva-Johanna
Felt, Teija
Haatainen, Tuula
Heikinheimo, Riikka
Heinikoski, Mikko
Heinivirta, Kirsi
Heinonen, Ville
Hiltunen Virpi
Hirsivaara, Sanna
Hopsu, Inka
Ikonen Juho
Koponen, Ari
Kosonen, Hanna
Kärkkäinen Eeva
Laukkanen Antero
Lehikoinen, Anita
Leinonen, Merja
Mikkilä, Joonas
Mursu, Sanja
Nousiainen, Riina
Ollikainen, Mikko
Puumala Tuomo
Rehunen, Joni
Risikko, Paula
Sojonen, Elina
Virtanen Markku